

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

Проект!

ЗАКОН

за дейността на психолозите в Република България

Глава първа.

ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Предмет и обхват на закона

Чл. 1. Този закон урежда отношенията, свързани с упражняването на професионални психологически дейности, и структурата и функционирането на професионалната организация на психолозите в България.

(2) Правилата на този закон се прилагат за български и чуждестранни граждани, упражняващи психологически дейности на територията на Република България.

Цел на закона

Чл. 2. Законът има за цел:

1. да гарантира правата на лицата, обект на психологически дейности;
2. да гарантира компетентното изпълнение на психологически дейности и да определи правата и задълженията на психолозите;
3. да регламентира структурата и функциите на професионалната организация на психолозите - Дружество на психолозите в Република България;
4. да регламентира отношенията във връзка с осъществяване на контрол върху изпълнението на психологически дейности.

Основни принципи

Чл. 3. Изпълнението на психологически дейности се основава на следните начала:

1. хуманизъм и съблюдаване на общочовешките ценности;
2. законосъобразност и опазване на обществените интереси;
3. уважение и съблюдаване правата на лицата, обекти на психологически дейности;
4. професионализъм, отговорност, независимост и етичност на психолозите;
5. спазване стандартите за изпълнение на психологически.

Държавна политика в сферата на психологическата дейност

Чл. 4. Държавата провежда единна политика в сферата на психологическа дейност, като:

1. насърчава професионалната подготовка на психолозите и повишаването на квалификацията им;
2. осигурява защита на лицата, участващи в изпълнението на психологически дейности;
3. осигурява безопасни и защитени условия за осъществяване на достъпна и качествена психологическа помощ.

Психологически дейности

Чл. 5. Психологическите дейности съставляват система от процедури и мерки, основани на познанията и основните принципи в психологическата наука и практика, включваща:

1. психологическа диагностика на лица, обект на психологически дейности (клиенти и пациенти) – процедурно определяне на психологически свойства и възможности на лицата, имащи за цел да обяснят и предвидят поведението на лицата, да се установят причините за ирационално поведение и разстройство на психиката, да служи като основа за планиране и провеждане на психологически терапии;
2. психологично въздействие и консултации, предоставяни на лица, обект на психологически дейности (пациенти и клиенти) – процедури, предназначени за защита, поддържане и подобряване на психичното здраве, качеството на живот и работа, за разгръщане на личностния потенциал и за подобряване на груповата и организационната ефективност;
3. образователни дейности – обучения за овладяване на общи и специфични психологически знания и умения с цел повишаване на квалификацията на психолозите и повишаване качеството на техните дейности;

4. психологически професионални изследвания и проучвания – изследвания на психологически и психосоциални процеси и състояния, насочени към задълбочаване на разбиранията за закономерностите в психическата дейност, оценка на социалните потребности и последици от икономическите или социалните инициативи;

5. психологическа оценка – оценка на всички психологически и други процедури, терапии и лечения, които могат да имат психологически или психосоциални последици.

Глава втора.

УПРАЖНЯВАНЕ НА ПРОФЕСИЯ ПСИХОЛОГ. ПРАВА И ЗАДЪЛЖЕНИЯ

Правоспособност

Чл. 6. (1) Психологически дейности могат да бъдат изпълнявани само от регистрирани психолози.

(2) Правоспособни психолози са само дееспособни физически лице, вписани в регистъра на правоспособните психолози.

Регистър на правоспособните психолози

Чл. 7. (1) Регистърът на правоспособните психолози е публичен и е организиран по секции съобразно професионалните направления, утвърдени със стандартите по чл. 11.

(2) Едно лице може да бъде вписано в регистъра на правоспособните психолози по едно или повече професионални направления.

(3) В регистъра се вписват следните данни за психолозите:

1. имена по документ за самоличност;
2. адрес за кореспонденция и адрес на месторабота;
3. уникален номер в регистъра;
4. образователни и/или научни степени и завършени обучителни, квалификационни и други курсове;
5. професионални направления;
6. наказания, наложени по реда на настоящия закон.

(4) За да бъде вписано в регистъра като психолог по предпочитание на искащия вписването, лицето следва да отговаря на следните изисквания:

1. Да притежава поне една от изброените образователни или научни степени: бакалавър по психология; магистър по психология; доктор по психология или научна степен доктор на психологическите науки, получени в съответствие със

Закона за висшето образование (ЗВО) и Закона за развитие на академичния състав (ЗРАС).

или

2. да е придобило психологическа правоспособност по законодателството в държава, членка на Европейския съюз, в държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, Конфедерация Швейцария, Съединените американски щати и Канада.

(5) Едно лице може да бъде вписано в регистъра на правоспособните психолози ако:

- не е осъждано за умишлено престъпление от общ характер;
- не страда от заболявания, възпрепятстващи изпълнението на психологически дейности;
- не изтърпява дисциплинарно наказание заличаване от регистъра на психолозите;

отговаря на други изисквания, предвидени в закон или нормативен акт.

(6) Образователните и научните степени по психология, придобити в акредитирани висши училища в държавите членки на Европейския съюз, в държава – страна по Споразумението за Европейското икономическо пространство, Конфедерация Швейцария, Съединените американски щати и Канада, се признават за нуждите на регистрацията по този закон, без да е необходимо полагането на приравнителни изпити в България. При регистрацията се проверява акредитацията на завършеното от лицето висше учебно заведение. От учебното заведение се изисква или при наличност се проверява електронна справка за автентичността на представената от кандидата диплома и верността на съдържащите се в нея данни.

(7) Признаването на образователните степени, придобити в държави, извън изброените в предходната алинея, се допуска, когато съответната диплома е призната в Република България по силата на международни или двустранни споразумения или се признава след полагането на приравнителни изпити, когато законът предвижда такива.

(8) Основания за заличаване от регистъра на правоспособните психолози:

1. едностранно волеизявление от вписаното лице;
2. влязло в сила решение на етичната комисия за заличаване от регистъра при наличието на нарушения по чл. 28, ал. 1;
3. несъответствие на лицето със законоустановените изисквания за упражняването на професията.

(9) Вписването, отказът за вписване и заличаването от регистъра на правоспособните психолози се извършва по решение на управителния съвет.

Вписване в регистъра на правоспособните психолози

Чл. 8. (1) Кандидатът за регистриран психолог подава заявление по образец за вписване в регистъра на правоспособните психолози до председателя на секционната комисия с копие до председателя на управителния съвет, съгласно приложението, като прилага съответните документи.

(2) Секционната комисия проверява дали са налице предпоставките за вписване в регистъра и се произнася пред управителния съвет, който изготвя мотивирано решение. Решението се съобщава писмено на кандидата.

(3) Когато към заявлението за вписване не са приложени всички необходими документи, на кандидата се дават указания за отстраняване на нередовността. Указанията следва да бъдат изпълнени в 14-дневен срок от получаването им. Ако указанията не бъдат изпълнени в срок, управителният съвет отказва вписването в регистъра.

(4) Управителният съвет следва да се произнесе в едномесечен срок от подаването на заявлението или от отстраняването на нередовностите. Управителният съвет може да продължи срока за произнасяне с не повече от 30 дни, когато е необходимо изясняването на обстоятелства от значение за регистрацията. Кандидатът следва да бъде уведомен за продължаването на срока.

(5) Непроизнасянето на управителния съвет в срок се смята за мълчаливо съгласие по смисъла на Административнопроцесуалния кодекс. В този случай след изтичането на срока председателят на управителния съвет служебно или по искане на кандидата разпорежда да бъде извършено вписването в регистъра.

(6) Решението, с което се постановява отказ за регистрация, може да бъде обжалвано в 14-дневен срок от получаване на съобщението по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(7) Вписването се извършва при условия и по ред, определени в правилник за реда за организацията на регистъра на правоспособните психолози, който се приема от Общото събрание.

Права на лицата, обект на психологически дейности

Чл. 9. Лицата, обект на психологически дейности, имат право:

1. на достъп до услугите на психолог, притежаващ професионална квалификация за извършването на съответната психологическа дейност;
2. на безопасно за здравето професионално психологическо третиране;

3. да подават жалби и сигнали за нарушения и неправомерни практики до Етичната комисия към Дружеството на психолозите в Република България.

Права и задължения на психолозите

Чл. 10. (1) Психолозите имат право:

1. на избор на научно обосновани подходи и методи на работа в съответствие със своята професионална квалификация;
2. на защита на професионалното достойнство и авторитет;
3. на възнаграждение за своя труд;
4. да разпространяват информация за предлаганите от него психологически дейности.

(2) Психолозите са длъжни:

1. да поддържат и повишават своята квалификация съобразно традициите в психологическа практика, националните и международни професионални стандарти, спецификите на отделните дейности и изискванията на Дружеството на психолозите в Република България;
2. да осъществяват психологически дейности, съобразно стандартите по чл. 11 и Етичния кодекс на психолога;
3. да информират лицата, обект на психологическа дейност, когато уважителни причини налагат преждевременно прекратяване на работата;
4. да оказват психологическо съдействие в рамките на своята правоспособност при наличие на доброволно желание, заявено лично от дадено лице, законен представител или организация;
5. да оказват спешна психологическа помощ на лица при извънредни или кризисни ситуации, при условие че е в рамките на тяхната правоспособност и съдействието им бъде потърсено от страна на сформираните за целта оперативни щабове;
6. да представят по искане на лицата, обект на психологически дейности, доказателства за вписването им в регистъра на правоспособните психолози;
7. при необходимост по време на изпълнение на психологически дейности да търсят съдействие и да взаимодействат със специалисти от други области с цел оказване на ефективна психологическа помощ;
8. да поддържат надлежен регистър за изпълняваните психологически дейности и участниците в тях;

9. да се застраховат за времето на своята професионална дейност за вредите, които могат да настъпят вследствие на виновно неизпълнение на неговите задължения.

(3) Психолозите са длъжни при поискване да предоставят на лицето, обект на психологически дейности, или на неговия законен представител пълна информация за дейността, включително за нейния вид, цели, възможности, обхват и разходи.

(4) Психологът са длъжни да пазят професионална тайна за обстоятелствата, станали им известни във връзка с работата, без ограничения във времето, освен:

1. когато получат сведения за извършено или планирано тежко престъпление;
2. когато е установена заплаха за здравето и живота на лице, обект на психологически дейности, или на трети лица;
3. когато лицето представи писмено съгласие дадената от него информация да бъде предоставена на изрично и изчерпателно посочени трети лица;
4. в други предвидени в закон случаи.

Стандарти за изпълнение на психологически дейности

Чл. 11. (1) Дейността на психолозите се осъществява при спазване на стандарти за изпълнение на извършваните психологически дейности, които се приемат от общото събрание на Дружеството на психолозите в Република България. Стандартите за изпълнение на психологически дейности следва да бъдат съобразени с установените международни стандарти и добрите практики в съответните професионални направления на психологически дейности. За всяко професионално направление се приема самостоятелен стандарт.

(2) Стандартите по ал. 1 следва да бъдат единни, всеобхватни и съгласувани и да осигуряват качествено изпълнение на психологически дейности.

(3) Стандартите по ал. 1 включват:

1. видове психологически дейности, за които се отнасят;
2. квалификационни и други изисквания към правоспособния психолог, упражняващ психологическа дейност;
3. изисквания към вида и начина на упражняване на съответната психологическа дейност;
4. определяне на категориите лица, които могат да бъдат обект на психологически дейности в професионалното направление и съответните, свързани с тях, специфики, които следва да се съобразят;

5. изисквания към мястото за провеждане на психологически дейности и използваното оборудване;

6. изисквания към информационното обезпечаване на лицата, обект на психологически дейности;

7. основания за отказ от извършване на психологически дейности с конкретни лица и реда за насочването им към друго специализирано обслужване.

(4) Стандартите за психологическа дейност са задължителни за всички лица, извършващи психологически дейности в съответното професионално направление.

Чл. 12. Контролът върху упражняването на психологически дейности се осъществява от органите на Дружеството на психолозите в Република България по установените в настоящия закон ред.

Глава трета.

ПРОФЕСИОНАЛНА ОРГАНИЗАЦИЯ НА ПСИХОЛОЗИТЕ

Дружество на психолозите в Република България

Чл. 13. (1) Дружество на психолозите в Република България е професионална организация на правоспособните психолози, която има за цел осъществяване на саморегулация, контрол и усъвършенстване на психологически дейности.

(2) Дружество на психолозите в Република България е юридическо лице със седалище в гр. София.

(3) Дружество на психолозите в Република България създава и поддържа публичен регистър на правоспособните психолози.

Основни цели

Чл. 14. Основни цели на Дружеството на психолозите в Република България са:

1. да съдейства за развитието на психологическите дейности в България;

2. да съдейства за изпълнението на психологическите дейности в съответствие с изискванията на този закон, стандартите по чл. 11 и Етичния кодекс на психолога;

3. да предоставя достоверна информация за качеството на психологическата дейност и квалификацията на лицата, вписани в регистъра на правоспособните психолози;

4. да сигнализира компетентните органи за неправомерни психологически практики и нарушения на закона;

5. да съдейства за повишаване квалификацията на психолозите, да допринася за подобрието на подготовката им и продължаващото професионално образование;

6. да съдейства за прилагането на адекватни подходи и методи, съобразени с естеството на психологическите дейности.

Функции

Чл. 15. (1) Дружеството на психолозите в Република България:

1. защитава интересите на психолозите и на лицата, обекти на психологически дейности;

2. приема стандарти за изпълнение на психологическите дейности и етичен кодекс на психолога и упражнява контрол по спазването им;

3. разработва предложения за усъвършенстване правната регулация на психологическите дейности и дава официални становища по проекти на нормативни актове в професионалната област;

4. поддържа регистър на правоспособните психолози;

5. организира обучения за повишаване на квалификацията на своите членове;

6. осъществява сътрудничество и координация с други организации и институции в страната и чужбина;

7. изпълнява други функции, възложени му от закона.

Устав

Чл. 16. (1) Уставът на Дружеството на психолозите в Република България се изготвя в съответствие с основните положения на този закон.

(2) Уставът урежда организацията на Дружеството на психолозите в Република България, правата и задълженията на неговите членове;

(3) Уставът се приема с мнозинство от 2/3 от всички членове на общото събрание.

Членски състав

Чл. 17. (1) Членове на Дружеството на психолозите в Република България са психолозите, вписани в регистъра на правоспособните психолози.

(2) Членовете имат право на глас в общото събрание и право да бъдат избирани в органите на управление.

(3) Членовете на Дружеството на психолозите в Република България дължат членски внос, определен в устава.

Органи

Чл. 18. Органи на Дружеството на психолозите в Република България са общо събрание, управителен съвет, етична комисия, ревизионна комисия и секционни комисии.

Общо събрание

Чл. 19. (1) Общото събрание се състои от всички членове на Дружеството на психолозите в Република България.

(2) Всеки член на общото събрание има право на един глас. Гласуването в общото събрание е явно. Решенията се вземат с обикновено мнозинство, освен ако в устава не е предвидено друго.

(3) Общото събрание утвърждава плановете и отчетите за дейността, изготвени от управителния съвет.

(4) Общото събрание се свиква на редовно заседание през първото тримесечие на всяка календарна година.

(5) Датата, мястото на провеждане и дневният ред на общото събрание на Дружеството на психолозите в Република България се определят от управителния съвет. По въпроси, които не са включени в обявения дневен ред, не може да се вземат решения.

(6) Общото събрание може да се свиква на извънредно заседание по искане на една трета от членовете на Дружеството на психолозите в Република България.

(7) Правилата за работа и за вземане на решения от общото събрание се определят в устава.

(8) Общото събрание на Дружеството на психолозите в Република България:

1. приема, изменя и допълва устава;

2. избира и освобождава членове на управителния съвет, председател и заместник-председател на управителния съвет;

3. определя размера на членския внос и сроковете за неговото плащане, както и възнагражденията на председателя и заместник-председателя на управителния съвет и техническия секретар;

4. приема бюджета, годишния финансов отчет, отчета за дейността на управителния съвет и доклада на ревизионната комисия;

5. избира членовете на етична комисия, ревизионна комисия, утвърждава състава на секционните комисии за съответните професионални направления;
6. отменя актове на всички органи, когато те противоречат на императивните норми на закона или устава;
7. утвърждава, предложените от секционните комисии стандарти за изпълнение на психологическите дейности;
8. определя професионалните направления на психологическите дейности;
9. приема основните насоки и програма за дейността на Дружеството на психолозите в Република България;
11. взема решения за управление на недвижимата собственост и материално-техническата база на Дружеството на психолозите в Република България;
12. приема, допълва и изменя правилник за реда за организацията на регистъра на правоспособните психолози;
13. приема други вътрешни актове.

Управителен съвет

Чл. 20.(1) Управителният съвет е висш орган за оперативното управление в периода между заседанията на общото събрание и се избира за срок от три години.

(2) Броят на членовете на управителния съвет е 7 души.

(3) Членовете на управителния съвет следва да бъдат утвърдени практикуващи психолози и представители на академичната общност в сферата на психологическите дейности и се избират от общото събрание.

(3) Правомощията на управителния съвет се определят в устава на Дружеството на психолозите в Република България.

(4) Управителният съвет се свиква на заседание най-малко един път на три месеца от своя председател. Председателят е длъжен да свика заседание на управителния съвет при писмено искане на една трета от членовете му. Ако председателят не свика заседание на управителния съвет в седмичен срок, то може да се свика от всеки един от заинтересованите членове на управителния съвет.

(5) Управителният съвет се свиква на събрание с писмена покана, адресирана до всеки негов член.

(6) Заседанието на Управителния съвет е редовно, ако в него са взели участие най-малко 2/3 от членовете му.

(7) Управителният съвет:

1. изпълнява решенията на общото събрание;
2. се разпорежда с имуществото на Дружеството на психолозите в Република България при спазване изискванията на устава и решенията на общото събрание;
3. подготвя и внася в общото събрание проект за бюджет ;
4. подготвя и внася в общото събрание отчет за дейността на Дружеството на психолозите в Република България и предоставя нужната информация на ревизионната комисия;
5. организира извършването на дейността на Дружеството на психолозите в Република България и носи отговорност за това;
6. налага дисциплинарни наказания при установени от етичната комисия нарушения;
7. разглежда кандидатурите за членство в Дружеството на психолозите в Република България;
8. предлага на общото събрание кандидати за почетни членове на Дружеството на психолозите в Република България и за награди;
9. взема решения по въпросите, които не са в компетентността на друг орган.

(8) Решенията на управителния съвет се вземат с обикновено мнозинство.

Председател на управителния съвет

Чл. 21. (1) Председателят на управителния съвет организира дейността на общото събрание и управителния съвет, ръководи и контролира текущата дейност на Дружеството на психолозите в Република България съгласно одобрените от общото събрание и управителния съвет насоки и приетите от тях решения.

(2) Председателят представлява Дружеството на психолозите в Република България в отношенията му с трети лица.

(3) Заместник-председателят подпомага председателя и осъществява възложените от него дейности. При продължително отсъствие на председателя, заместник-председателя изпълнява функциите му.

(4) Председателят и заместник-председателят се избират от общото събрание по предложение на управителния съвет за периода на мандата на управителния съвет. Председателят не може да бъде избран за повече от два последователни мандата.

(5) Мандатът на председателя и заместник-председателя се прекратява предсрочно:

1. с едностранно волеизявление отправено от председателя до общото събрание;
2. при трайна невъзможност да изпълняват своите задължения;
3. при поставяне под запрещение;
4. при прекратяване на членството;
5. по решение на общото събрание при системно нарушаване на устава.

Етична комисия

Чл. 22. (1) Етичната комисия е орган на Дружеството на психолозите в Република България, който контролира спазването на закона, Етичния кодекс и стандартите по чл. 11, в отношенията между психолозите и лицата, обект на психологически дейности, и отношенията в рамките на професионалната общност.

(2) Етичната комисия е съставена от петима членове, притежаващи доказан авторитет и високи нравствено-етични качества. Членовете на етичната комисия се избират от общото събрание за срок от три години.

(3) Етичната комисия изработва Етичен кодекс на психолога, който се утвърждава от общото събрание.

(4) Членовете на етичната комисия избират свой председател, който организира дейността ѝ.

(5) Заседания на етичната комисия се свикват най-малко веднъж на всеки три месеца от председателя или по искане на 1/3 от членовете.

(6) Етичната комисия се свиква на събрание с писмена покана, адресирана до всеки неин член.

(7) Заседания на етичната комисия се свикват задължително при постъпването на сигнали за нарушения.

(8) Решенията на етичната комисия се вземат с обикновено мнозинство.

(9) Етичната комисия установява наличието или отсъствието на виновно неизпълнение на задълженията по закона, устава, стандартите по чл. 11 и Етичния кодекс.

Ревизионна комисия

Чл. 23. (1) Ревизионната комисия е контролен орган, който осъществява финансов контрол върху дейността на управителния съвет и следи за спазването на законността и правилата на дружеството.

- (2) Ревизионната комисия е съставена от петима членове с доказан авторитет и високи нравствено-етични качества. Членовете на ревизионната комисия се избират от общото събрание за срок от три години.
- (3) Правомощията на ревизионната комисия се определят в устава.
- (4) Членовете на ревизионната комисия избират свой председател, който организира дейността ѝ.
- (5) Заседания на ревизионната комисия се свикват най-малко веднъж на всеки три месеца от председателя или по искане на 1/3 от членовете.
- (6) Ревизионната комисия се свиква на заседание с писмена покана, адресирана до всеки неин член.
- (7) Заседания на ревизионната комисия се свикват задължително при постъпването на сигнали за нарушения.
- (8) Решенията на ревизионната комисия се вземат с обикновено мнозинство.
- (9) Ревизионната комисия изготвя годишен доклад за финансовото и имущественото състояние на Дружеството на психолозите в Република България, който се утвърждава от Общото събрание.
- (10) Управителният съвет е длъжен да предоставя на ревизионната комисия пълен достъп до необходимата ѝ информация.

Секции

- Чл. 24.** (1) По всяко професионално направление се формира секция, която се състои от всички редовни членове от съответното професионално направление.
- (2) Съвещателен орган в работата на секцията е събранието на секцията, в което всеки член има право на един глас. Гласуването е явно и решенията се вземат с мнозинство от присъстващите.
 - (3) Всяка секция се ръководи от съответната секционна комисия, която се номинира от събранието на секцията и е съставена от седем изявени психолози.
 - (4) Секционната комисия се ръководи от председател.
 - (5) Членовете на секционни комисии и техните председатели се избират от общото събрание за срок от три години.
 - (6) Секционните комисии:

1. изготвят стандартите по чл. 11 за съответното професионално направление и ги внасят в общото събрание за приемане.
 2. разглеждат заявленията на кандидатите за вписване в регистъра на правоспособните психолози и дават становище за съответствието на кандидата с изискванията;
 3. контролират спазването на стандартите по чл. 11 в даденото професионално направление и предприемат мерки при констатиране на нарушения.
- (7) Заседания на секционните комисии се свикват най-малко веднъж на всеки три месеца от председателя или по искане на 1/3 от членовете.
- (8) Секционната комисия се свиква на заседание с писмена покана, адресирана до всеки неин член.
- (9) Заседания на Секционната комисия се свикват задължително в отговор на сигнали, постъпили по повод нарушение на стандартите по чл. 11.

Глава четвърта.

ДИСЦИПЛИНАРНИ НАРУШЕНИЯ И НАКАЗАНИЯ. ДИСЦИПЛИНАРНО ПРОИЗВОДСТВО

Дисциплинарни нарушения и наказания

- Чл. 25.** (1) За виновно неизпълнение на задълженията по закона, устава, стандартите по чл. 11 и Етичния кодекс на психолога психолозите носят дисциплинарна отговорност.
- (2) За всяко нарушение по ал. 1 на нарушителя се налагат следните дисциплинарни наказания:
1. забележка;
 2. глоба в размер от 200 до 2000 лв., а при повторно нарушение - от 500 до 5000 лв.;
 3. лишаване от правото на участие в органите на Дружеството на психолозите в Република България за срок до 5 години;
 4. заличаване от регистъра на правоспособните психолози за срок от 3 месеца до 2 години.
- (3) Дисциплинарните наказания се налагат, като се вземат предвид формата на вината, накърнените интереси, причините и условията, довели до извършване на нарушението, и други смекчаващи или отегчаващи обстоятелства.

Образуване на дисциплинарно производство

Чл. 26. (1) Дисциплинарно производство се образува от етичната комисия по жалби на граждани или юридически лица, по сигнали на председателите на секционните комисии, на държавни и общински органи и организации и във връзка с факти, изнесени в средствата за масово осведомяване, само при наличие на законово основание по реда на този закон и при наличие на доказателствен материал за констатирани нарушения по чл. 25, ал. 1.

(2) Анонимни сигнали не могат да бъдат законово основание за образуване на производство.

(3) Дисциплинарното производство се образува не по-късно от шест месеца от откриване на нарушението и не по-късно от две години от извършването му.

Установяване на дисциплинарно нарушение

чл. 27. (1) След констатиране на дисциплинарно нарушение етичната комисия е длъжна да уведоми съответния член на Дружеството на психолозите в Република България, който може да даде обяснения в 14-дневен срок от уведомяването.

(2) Етичната комисията се произнася с решение в едномесечен срок от образуване на производството и в 7-дневен срок го изпраща заедно с преписката до управителния съвет.

Постановяване на решение

чл. 28. (1) Управителният съвет се произнася с решение в тримесечен срок, което се приема с мнозинство повече от половината от общия брой на членовете му и се обявява от председателя.

(2) Член на управителния съвет, който не е съгласен с решението, го подписва с особено мнение, което се прилага към решението.

(3) Мотивите на решението и мотивите на особеното мнение се изготвят и обявяват заедно с решението.

(4) Решението по ал. 1 подлежи на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

(5) Препис от влязлото в сила решение, с което е наложена дисциплинарно наказание, се изпраща на председателя на секционната комисия, в която лицето членува. Наложените дисциплинарни наказания подлежат на вписване в регистъра на правоспособните психолози. Дисциплинарните наказания се заличават от регистъра след изтичането на 5 години от вписването, ако в този период не са констатирани други дисциплинарни нарушения.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. (1) В 3-месечен срок от влизане в сила на закона се организира свикването и подготовката на общо събрание на Дружеството на психолозите в Република България за приемане на устав и избор на органи, съобразно този закон.

(2) Право да вземат участие в общото събрание имат всички лица, вписани в съществуващия Публичен регистър на психолозите в България, както и всички лица, които представят в посочения 3-месечен срок заявление за участие, придружено с копие от диплома за завършено висше образование – бакалавър, и/или магистър, и/или доктор по психология, и/или доктор на психологическите науки.

§ 2. В срока по § 1. (1) се провеждат секционните събрания за номиниране на секционни комисии и председатели на секционни комисии.

§ 3. В тримесечен срок от избора на секционните комисии и техните председатели управителният съвет публикува на интернет страницата на Дружеството на психолозите в Република България регистъра на правоспособните психолози.

Приложение към чл. 8, ал. 1

**ДО ПРЕДСЕДАТЕЛЯ
НА СЕКЦИОННАТА
КОМИСИЯ ПО
.....
НА ДРУЖЕСТВОТО**

**НА ПСИХОЛОЗИТЕ
В РЕПУБЛИКА
БЪЛГАРИЯ**

**КОПИЕ ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
УПРАВИТЕЛНИЯ
СЪВЕТ НО ДПРБ**

ЗАЯВЛЕНИЕ

ЗА

ВПИСВАНЕ В РЕГИСТЪРА НА ПРАВОСПОСОБНИТЕ ПСИХОЛОЗИ

ЗАЯВИТЕЛ:.....с ЕГН.....
(имена по документ за самоличност)

Документ за самоличност №:....., издаден от..... на

Адрес за кореспонденция:

Телефонен номер:

Електронна поща:.....

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН/ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 8 от Закона за дейността на психолозите в Република България
моля да бъде вписан в регистъра на правоспособните психолози в секция

.....
.....

Приложения:

1. Нотариално заверено копие на диплома за завършено висше образование с №
....., издадена от
2. Декларация за липсата на обстоятелствата по чл. 7, ал. 5, т. 3-5 от Закона за
дейността на психолозите в Република България
3. Други документи:
 - 3.1.
 - 3.2.

дата:

Подпис:

гр./с.

/Заявител/

МОТИВИ

към проекта на

Закон за дейността на психолозите в Република България

Действащото в Република България законодателство не съдържа подробна уредба на професионалната дейност на психолозите. Не съществуват задължителни стандарти и гаранции за качествено изпълнение на психологически дейности. Не е предвидена съсловна организация на психолозите, нито специален ред за контролиране и санкциониране на нарушения, извършени или допуснати при упражняването на професиите.

Обществените отношения, свързани с упражняването на професионални психологически дейности, съставляват чувствителен и значим за обществото въпрос. Характерът на психологическите дейности и същността на техния обект обуславят необходимост от обстойна и еднозначна нормативна регулация. Такава уредба е въведена в голям брой държави, включително, САЩ, Канада и повечето държави членки на Европейския съюз.

Настоящият законопроект черпи опит от законодателните решения, възприети в други държави, в които психологическите дейности са добре развити. Анализирани е практиката във Великобритания, чието законодателство регулира професията “практикуващ психолог”, установявайки образователни изисквания и професионални стандарти, които трябва да бъдат покрити и съблюдавани от всички практикуващи специалисти.

Отчетено е въведеното като практика в швейцарското законодателство вписване и заличаване на дисциплинарни наказания в регистъра на правоспособните психолози. Анализирани са ползите от въвеждането на задължителна професионална застраховка, каквато е предвидена в хърватското законодателство. Заимствани са идеи за регистри за изпълняваните психологически дейности и участниците в тях, какви въвежда датското законодателство.

Въпреки че названието “психолог” не е изрично защитено от немските закони, в решение от 1985 г. Федералният съд е постановил, че то може да бъде използвано само от лица, придобили съответната образователна степен.

В България има и немалко специалисти, които не са завършили психология и нямат необходимата квалификация да осъществяват интензивна намеса върху човешката психика. Често въздействието върху човешката психика от лица без необходимите систематизирани знания може да нанесе трудно поправими вреди, съпоставими с вредите върху физическото здраве, нанесени при лечението от лица, които не са завършили медицина. Настоящият закон има за цел да предпази потенциалните пациенти и клиенти, които се подлагат на психологическо въздействие от некомпетентно въздействие от лица без необходимата квалификация. Когато някой лекува физически болести от лице, което не е завършило медицина или се консултира по правни въпроси от лице, което не е завършило право или конструкцията на сградатаму е проектирана от лице, което не е строителен инженер, това следва да се знае от ползвателите на услугите на лицата, които нямат съответното образование и квалификация. Всеки може да ходи при лица, които осъществяват така наречения

коучинг, т. е. да обучават или въздействат на други лица с цел евентуално тяхно усъвършенстване, но все пак ползвателите на подобни услуги следва знаят, че тези лица не са психолози.

Настоящият проект на закон има за цел да бъдат поставени нормативните основи на психологическа професия като регулирана професия, чието качествено и добросъвестно изпълнение е поставено под надзора на съсловна организация на психолозите. Законът има за цел да гарантира правата на лицата, обект на психологически дейности, компетентното изпълнение на психологически дейности и правата и задълженията на психолозите. Законът цели поставянето на нормативната основа на професионалната организация на психолозите, като урежда нейните функции и структура.

Основните положения, въз основа на които е изграден законопроектът, са:

- хуманизъм и съблюдаване на общочовешките ценности;
- законосъобразност и опазване на обществените интереси;
- уважение и съблюдаване правата на лицата, обекти на психологически дейности;
- професионализъм, отговорност, независимост и етичност на психолозите;
- спазване стандартите за изпълнение на психологически дейности.

На основата на чуждестранни законодателства, в чл. 5, глава първа от законопроекта са дефинирани психологически дейности. Подробното, закрепено в закон, описание е изключително важно предвид забраната тези дейности да бъдат осъществявани от неправоспособни психолози.

В глава втора законопроектът регламентира упражняването на професия психолог. Уредена е процедурата за придобиване на правоспособност – за да извършва психологически дейности, подобно на регулацията в много други държави (Дания, Германия, Великобритания, Австрия, Швейцария, САЩ и др.), специалистът следва да е вписан в регистъра на правоспособните психолози. Регистърът е публичен и вписването в него се извършва по решение на управителния съвет на Дружеството на психолозите в Република България.

Психолозите носят пълна отговорност за качеството и резултатите на упражняваната от тях професионална дейност, както и спазването на приетите от Дружеството стандарти и Етичен кодекс. Чрез утвърждаването на стандарти за изпълнението на психологически дейности се създава детайлна регламентация относно необходимата квалификация, оборудване и начин на изпълнение на дейностите по всяко професионално направление в психологията.

Глава трета от законопроекта съдържа уредбата на професионалната организация на психолозите. Тя има за цел осъществяване на саморегулация, контрол и усъвършенстване на психологическите дейности. Членството в нея възниква с вписването в регистъра на правоспособните психолози. Дружеството на психолозите в Република България приема свой устав и функционира чрез своите органи, а именно – общо събрание, управителен съвет, етична комисия, ревизионна комисия и секционни комисии.

Глава четвърта урежда дисциплинарното производство. Нарушенията на закона, стандартите и Етичния кодекс се установяват от етичната комисия, като решението за

налагане на дисциплинарно наказание се взема от управителния съвет на Дружеството на психолозите в Република България. Неговите решения подлежат на обжалване по реда на Административнопроцесуалния кодекс.

Очаква се приемането на закона да доведе до редица благоприятни резултати за професионалните дейности на психолозите. На първо място, подробната уредба на професията чрез дефинирането на психологически дейности и въвеждането на законови правила и стандарти за изпълнение ще допринесе за повишаване качеството на предоставяните услуги. Създаването на общ регистър на правоспособните психолози ще спомогне за постигането на публичност и прозрачност и ще улесни достъпа на трети лица до релевантна значима информация относно квалификацията на психолозите. Ясно ще бъдат очертано значението на държавната политика в сферата на психологическата дейност и разпределението на функциите при регулирането на професията между държавните органи и професионалната организация. Нормативната регламентация на професионалната организация на психолозите и закрепването ѝ като съсловна организация ще повиши нейния престиж и ще допринесе за професионалното обединяване на психолозите, от една страна, и, от друга страна, за цялостното развитие на професията съобразно утвърдените международни стандарти. Очаква се предвиденото производство за ангажиране на дисциплинарна отговорност да благоприятства постигането на генерална и специална превенция. Предложеният законопроект няма да доведе до необходимост от ангажиране на допълнителни финансови средства за държавния бюджет. Промените няма да доведат до увеличаване на разходите на бизнеса, лицата, упражняващи психологически дейности и лицата, обект на такива дейности. Дружеството на психолозите в Република България ще бъде финансирано чрез събирането на членски внос и реализирането на други приходи.

С приемането на закона се създават правни и организационни условия за спазването на Директива 2005/36/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 07 септември 2005 г. относно признаването на професионалните квалификации. Проектът е изготвен след задълбочено проучване и анализ на нормативната уредба и добрите практики в рамките на Европейския съюз и държавите с изключително развита психологическа помощ (САЩ, Канада и др.). Правилата на законопроекта не противоречат на норми, уредени в източниците на правото на Европейския съюз.